

สเปกตรัม

ความขัดแย้งระหว่างประเทศ

โดย พล.ร.ต.ดร.ทวิพัฒน์

คำนำ

การเปลี่ยนภูมิทัศน์ของความมั่นคงระหว่างประเทศ

ความเข้าใจเดิมเกี่ยวกับความขัดแย้งว่าเป็นสถานะ “สงคราม” ที่ต้องยุติลงด้วย “สันติภาพ” โดยมองสองสถานะนี้แยกส่วนกันนั้น ไม่เพียงพอสำหรับการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในปัจจุบันที่ภูมิทัศน์ความมั่นคงมีความท้าทายจากความยุ่งเหยิง (chaos) จนยากต่อการจัดหมวดหมู่ที่ชัดเจน มีการพัฒนาตัวแบบขึ้นใช้ในการจำแนกปัจจัยที่เกี่ยวข้อง อาทิ VUCA (Volatility: ความผันผวน, Uncertainty: ความไม่แน่นอน, Complexity: ความซับซ้อน, Ambiguity: ความกำกวม) และ BANI (Brittle: เปราะบาง, Anxious: น่ววิตก, Nonlinear: ไม่ต่อเนื่อง, Incomprehensible: เข้าใจยาก) เพื่อทำความเข้าใจความขัดแย้งในฐานะสเปกตรัม ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาซึ่งเป็นเรื่องที่มีประโยชน์มาก

Heritage Foundation มีรายงานที่ชี้ให้เห็นว่าหนึ่งในความท้าทายหลักที่ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในปัจจุบันเผชิญอยู่ คือ ความสับสนว่าสิ่งใดคือสงครามและสิ่งใดไม่ใช่ ผลที่ตามมาของความสับสนนี้อันตรายมาก

ความเข้าใจที่ไม่ชัดเจนต่อความขัดแย้งร่วมสมัยนี้ นำไปสู่สิ่งที่ไม่พึงประสงค์หลายข้อ อาทิ สร้างความคาดหวังที่ไม่สมเหตุสมผลจากทั้งฝ่ายการเมืองและสาธารณชนที่จะชนะได้อย่างรวดเร็วด้วยต้นทุนต่ำ สร้างความเข้าใจที่หยابเกินไปต่อการใช้กำลังทางทหารที่รุนแรงและผลที่คาดว่าจะได้รับ และสร้างมุมมองที่มีก้ำก๋ายต่อคู่กรณีและบริบทของความขัดแย้ง ซึ่งสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ข้างต้นมีลักษณะสุดโต่งทั้งตั้งไปและหย่อนไป ดังนั้น การตระหนักถึงความซับซ้อนนี้จึงสำคัญมากในการจัดการกับภัยคุกคามที่เพิ่มขึ้นในเวทีระหว่างประเทศ

บทความนี้จะเสนอการวิเคราะห์สเปกตรัมความขัดแย้งระหว่างประเทศ โดยทำการประเมินวัตถุประสงค์ ประสิทธิภาพ ความท้าทายของปฏิบัติการทางทหารและการทูต ผสานแบบจำลองทางทฤษฎีเข้ากับกรณีศึกษา เพื่อพัฒนามุมมองเชิงลึกที่นำไปสู่การปฏิบัติได้สำหรับบริหารจัดการความมั่นคงระหว่างประเทศ การวิเคราะห์นี้จะครอบคลุมตั้งแต่การก่อตัว การขยายตัว ไปจนถึงการลดระดับความขัดแย้ง และการสร้างสันติภาพ โดยเน้นปฏิสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างเครื่องมือทางทหารและการทูตในบริบทของความมั่นคงระหว่างประเทศ

วรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องสเปกตรัมความขัดแย้ง การนิยามสเปกตรัมความขัดแย้ง

ความขัดแย้ง (conflict) มีหลายระดับ โดยที่การขัดกันด้วยอาวุธ (armed conflict) อาจใช้สลับกับคำว่า สงคราม เป็นการทั่วไป บทความนี้มองความขัดแย้งเป็นความต่อเนื่องของการกระทำของรัฐ จากการเผชิญหน้าที่ยกกระดับ (escalation) ไปสู่การรุกราน (invasion) เต็มรูปแบบ และในทางกลับกัน จากการเผชิญหน้าที่ลดระดับลง (de-escalation) สู่การปรองดอง (reconciliation) โดยมีกลไกทางทหารและการทูตที่ใช้เป็นแกนหลัก ร่วมกับกลไกด้านอื่นในแต่ละขั้นของการเปลี่ยนแปลงระดับสถานการณ์ไปในทิศทางที่พึงประสงค์

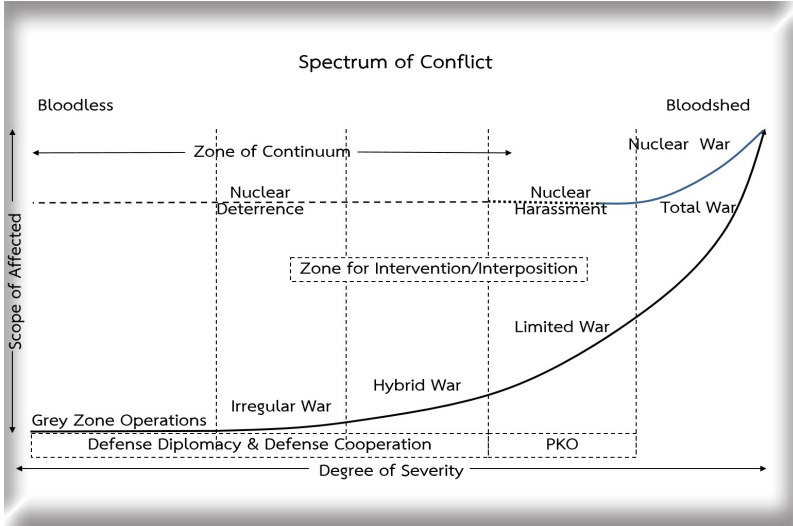
สเปกตรัมความขัดแย้งเป็นแบบจำลองที่ใช้บ่งชี้ความสับสนของความขัดแย้ง (continuum of conflict) จากต่ำไปสูงหรือสูงไปต่ำ อาทิ จากสันติภาพไปสู่ข้อพิพาทและการรุกราน หรือจากการรุกรานไปสู่การคืนดีและสันติภาพ แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ในทฤษฎีเกมซึ่งเดิมใช้วิเคราะห์เกมที่มีผู้ชนะกับผู้แพ้ (zero-sum game) ได้พัฒนาไปสู่เกมความร่วมมือ (cooperative game) ข้อยุติที่ชนะด้วยกัน (win-win solution) ช่วยให้ผู้ใช้แบบจำลองระบุภาวะที่บ่งชี้สถานการณ์ระหว่างคู่กรณีลงบนสเปกตรัมความขัดแย้ง ประกอบด้วย ความสงบสุข สันติภาพ การแข่งขัน ความก้าวร้าว วิกฤตการณ์ และความขัดแย้ง โดยเรียงไว้ตามลำดับจากซ้ายไปขวา

มีบางแบบจำลองที่ช่วยอธิบายความสัมพันธ์นี้ อาทิ แบบจำลองความต่อเนื่องของความขัดแย้งของ Elise Boulding ใช้เพื่อสำรวจการเปลี่ยนผ่านจากสงครามการทำลายล้างไปสู่การเปลี่ยนแปลง และแบบจำลองของ Andra Medea ที่เสนอระดับของความขัดแย้งไว้ถึง ๖ ระดับ ซึ่งในแต่ละระดับมีชุดของกฎเกณฑ์ที่แตกต่างกัน ตั้งแต่การแก้ไขปัญหาไปจนถึงพฤติกรรมรุนแรง แบบจำลองเหล่านี้ช่วยทำความเข้าใจพลวัตของความขัดแย้งที่ผสมผสานกันทั้งแบบดั้งเดิมและความขัดแย้งสมัยใหม่ นำไปสู่การปรับกลยุทธ์ให้เหมาะสม

พลวัตความขัดแย้งสมัยเก่าและสมัยใหม่

บนสเปกตรัมความขัดแย้ง เราสามารถจำแนกและจัดเรียงการใช้ความพยายามของคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือทุกฝ่ายเพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของตนในปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ทั้งความพยายามตามแบบดั้งเดิม และความพยายามในรูปแบบที่พัฒนาขึ้นใหม่ เป็นการหลอมรวมการกระทำที่เป็นไปได้ในความขัดแย้งสมัยเก่าและสมัยใหม่ ได้แก่ ปฏิบัติการในพื้นที่สีเทา สงครามไม่ตามแบบ สงครามพันทาง สงครามนอกแบบ สงครามจำกัด และสงครามทั่วไป ในการวิเคราะห์หนึ่งสงครามนิวเคลียร์คาบเกี่ยวกับสงครามทั่วไป ซึ่งจะอธิบายในลำดับต่อไป

ภาพ: สเปกตรัมความขัดแย้ง (Spectrum of Conflict)

ความขัดแย้งสมัยใหม่ มีจุดเด่นอยู่ที่ทำให้เส้นแบ่งระหว่างสงครามและสันติภาพไม่ชัด ทำทลายความเข้าใจแบบดั้งเดิมที่มองว่าสงครามและสันติภาพเป็นสิ่งที่แยกขาดจากกันอย่างชัดเจน ความคลุมเครือในช่วงรอยต่อระหว่างสงครามและสันติภาพนี้อาจทำให้นโยบายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง ถูกกำหนดไว้ให้เน้นการตอบโต้ทางทหารเท่านั้น ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่จะเสียเปรียบคู่กรณีไปที่ละเล็กละน้อย จากการที่คู่กรณีมักพยายามกดดันการใช้ความพยายามของตนไว้ต่ำกว่าเกณฑ์ของการเป็นสงคราม สเปกตรัมความขัดแย้ง จึงเป็นแบบจำลองที่ช่วยแจกแจงความต่อเนื่องของความขัดแย้ง จากระดับต่ำไปสู่ระดับสูง คือ จากปฏิบัติการในพื้นที่สีเทาไล่ไปจนถึงสงครามทั่วไป หรือในทางกลับกันได้

ปฏิบัติการในพื้นที่สีเทา (Gray Zone Operations) แสดงออกผ่านกิจกรรมที่หลากหลายมิติและโดยรัฐซึ่งเลือกกระทำกิจกรรมที่อยู่

ต่ำกว่าเกณฑ์การใช้กำลังปฏิบัติการทางทหารทั่วไป ในบริบทนี้ คู่ขัดแย้งใช้เครื่องมือระดับชาติและระดับรองแบบบูรณาการ อาทิ การทูต การให้ข้อมูลข่าวสาร และการใช้กำลังทางเรือ/เรือสินค้า/เรือประมง เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์โดยไม่สร้างความขัดแย้งแบบเปิดเผย มักใช้กองกำลังตัวแทนเพื่อเพิ่มระดับการใช้กำลังโดยยังสามารถปฏิเสธความรับผิดชอบได้ เป็นสิ่งบ่งชี้ถึงการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์โดยผู้เล่นที่กำลังทหารด้อยกว่า หรือโดนผู้เล่นที่ต้องการหลีกเลี่ยงต้นทุนและความเสี่ยงของสงคราม ปัจจัยแห่งความสำเร็จเชื่อมโยงอยู่กับการใช้ประโยชน์จากมุมมองแบบแยกส่วนของคู่กรณีต่อสงครามและสันติภาพ ที่มักนำไปสู่การตอบสนองที่เข้าไปหรือน้อยไป ทำให้ผู้เล่นในเรื่องนี้ค่อย ๆ สะสมความได้เปรียบ

ทั้งการมองว่าสงครามและสันติภาพแบบแยกส่วน และการไม่เข้าใจความเคลื่อนไหวอยู่ระหว่างสงครามและสันติภาพ เป็นปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้รัฐลดความไวของนโยบายต่างประเทศลงสู่แนวทางที่เน้นการตอบโต้ทางทหารเป็นหลัก ซึ่งมันทำได้ยากเมื่อความเคลื่อนไหวนั้นอยู่ต่ำกว่าระดับสงคราม ขณะที่การตอบโต้ภัยคุกคามในพื้นที่สีเทาต้องการการตอบสนองที่คล่องตัว ยืดหยุ่น และบูรณาการมากขึ้น โดยใช้เครื่องมืออื่นที่นอกเหนือจากกำลังทหาร อาทิ การทูต ข้อมูลข่าวสาร เศรษฐกิจ รวมถึงการแสวงหาพันธมิตรในภูมิภาค ตัวอย่างของการใช้ปฏิบัติการในพื้นที่สีเทา คือ ยุทธวิธีหั่นไส้กรอก (salami slicing) ที่จีนใช้อ้างอธิปไตยในทะเลจีนใต้ผ่านวาระทางการทูตและข้อมูลข่าวสารที่โลกตะวันตกมองว่าขัดต่อระเบียบระหว่างประเทศ ยุทธวิธีรุ่มไฟ (simmering borscht) ที่รัสเซียใช้ขยายอิทธิพลในแคว้นดอนบาสของยูเครน ในปี ๒๐๑๔ – ๒๐๒๒ โดยความเคลื่อนไหวทั้ง ๒ กรณีนี้ ไม่กระตุ้นการโต้ตอบด้วยกำลังโดยตรงจากกลุ่มนาโต้ (NATO)

สงครามไม่ตามแบบ (Irregular War) รัฐอาจใช้สงครามนี้เพื่อต่อสู้กับรัฐหรือผู้เล่นที่ไม่ใช่รัฐ (non-state actor) โดยใช้ขีดความสามารถที่ต่ำกว่าการสงครามตามแบบ อาทิ การช่มโจมตี การจู่โจม และการบจรยุทธ์

มีลักษณะเฉพาะ คือ การต่อสู้ทางอ้อมและอสมมาตร หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าโดยตรงและเสี่ยงกับกำลังรบที่เข้มแข็งกว่า เป้าหมายคือ บ่อนทำลายคู่กรณี ก่อความไม่สงบ ปรามปรามการก่อความไม่สงบ ก่อการร้ายและต่อต้านลัทธิก่อการร้าย การต่อสู้มักยืดเยื้อ และมีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องนอกกฎหมาย อาทิ อาชญากรรมและองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ การขนส่งวัสดุที่ใช้ได้สองวัตถุประสงค์ (dual use materials) การก่อวินาศกรรม การปลุกระดม (radicalization) ให้คนยอมรับการใช้ความรุนแรง และอื่น ๆ

สงครามพันทาง (Hybrid War) คู่กรณีใช้สงครามนี้โดยการผสมผสานกำลังตามแบบ ยุทธวิธีไม่ตามแบบ การก่อการร้าย และอาชญากรรมในการสร้างกลยุทธ์ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ทางการเมือง ลักษณะสำคัญคือการผสมขีดความสามารถขั้นสูงเข้ากับการดำเนินกลยุทธ์ไม่ตามแบบ เห็นได้จากกลุ่มฮิซบอลเลาะห์ในภาคใต้ของเลบานอนต่อสู้กับกองทัพอิสราเอล ปฏิบัติการของรัสเซียในจอร์เจียและยูเครน ซึ่งหลักนิยม Gerasimov ของรัสเซียอธิบายถึงการทำให้เส้นแบ่งระหว่างสงครามและสันติภาพร้าวฉาน โดยให้น้ำหนักกับการใช้มาตรการทางการเมือง เศรษฐกิจ ข้อมูลข่าวสาร มนุษยธรรม และมาตรการอื่น ๆ โดยรักษาระดับการใช้กำลังทหารไว้ในระดับต่ำ

◆ จุดต่างของปฏิบัติการในพื้นที่สี่เทากับสงครามพันทางบนสเปกตรัมความขัดแย้ง คือ แบบแรกหลีกเลี่ยงการนองเลือด แบบหลังมีการนองเลือด

สงครามนอกแบบ (Unconventional Warfare) สงครามแบบนี้เกี่ยวข้องกับความร่วมมือใน “การต่อสู้” ด้วยความคล่องตัวที่สูงขึ้นในระดับที่ต่ำกว่าสงคราม แนวคิดนี้เกี่ยวข้องกับศตวรรษที่ ๒๑ โดยครอบคลุมเทคนิคต่าง ๆ เช่น สงครามการเมือง ซึ่ง George Kennan นิยามว่าเป็นการใช้ทุกวิถีทางที่ต่ำกว่าสงครามเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของชาติ รวมถึงการกระทำที่เปิดเผย (พันธมิตร มาตรการทางเศรษฐกิจ การโฆษณาชวนเชื่อ) และปฏิบัติการลับ (การสนับสนุนทางลับ สงครามจิตวิทยา การสนับสนุน

ขบวนการต่อต้าน) โดเมนหรือมิติสนามรบในด้านโครงข่ายข้อมูลมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น โดยผู้เล่นต่างแสวงประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตและโซเชียลมีเดีย และความเปราะบางทางไซเบอร์ ทำให้การโจมตีด้วยข้อมูลข่าวสารกลายเป็นแขนงหนึ่งของสงครามนอกแบบ

สงครามจำกัด (Limited War) โดยทั่วไปหมายถึง การทำสงครามตามแบบอย่างจำกัดระหว่างสองรัฐหรือกลุ่มรัฐด้วยวิธีการทางทหารตามแบบแผนภายใต้ปัจจัยที่จำกัด อาทิ ขอบเขตภูมิศาสตร์ ชนิดและประเภทของเป้าหมาย หรือใช้ทรัพยากรที่มีวินัยกำกับ การโจมตีอริรักของสหรัฐฯ ในปี ๒๐๐๓ เป็นตัวอย่างของสงครามจำกัดในด้านการดำเนินการ (conduct of war) โดยมีวัตถุประสงค์สูงสุด คือ ล้มรัฐบาลอริรักของซัดดัม ฮุสเซน คำว่า “สงครามจำกัด” ถูกนำมาใช้กับกรณีรัสเซีย-ยูเครนด้วย ทั้งนี้ การนิยามสงครามจำกัดยังมีข้อโต้แย้ง จากการที่ธรรมชาติของสงครามส่วนใหญ่มักมีข้อจำกัดอยู่ในตัวเองจนเป็นสงครามจำกัดไปโดยปริยาย ในขณะที่สงครามเบ็ดเสร็จตามแนวคิดของ Clausewitz นั้น ไม่ค่อยเกิดขึ้นจริง

สงครามทั่วไป (Total War) หรือเรียกได้ว่า สงครามระดับยุทธบริเวณ (Theater War) เป็นการทำสงครามของกลุ่มรัฐขนาดใหญ่ที่นำโดยชาติมหาอำนาจ ซึ่งในระยะเปลี่ยนผ่านของการสิ้นสุดสงครามเย็น เป็นช่วงเวลาที่มีความหวังถึงการส่งเสริมสันติภาพ โดยมองว่าการปราบปรามการก่อความไม่สงบเป็นความพยายามที่สำคัญ และมองข้ามความเป็นไปได้ที่จะเกิดสงครามทั่วไป (likelihood of total war) แต่ข้อเท็จจริงในภายหลังชี้ว่าเป็นความคาดหวังที่ผิด โดยระดับความขัดแย้งระหว่างรัฐลดลงขณะที่เงื่อนไขที่เกื้อกูลต่อเสถียรภาพก็เสื่อมลง โครงสร้างดุลอำนาจที่มีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำถูกท้าทายโดยมหาอำนาจอื่น การลดการแสดงกำลัง (presence) ของสหรัฐฯ ในภูมิภาคที่สำคัญ การแพร่กระจายอาวุธและเทคโนโลยีใหม่ ๆ การพัฒนาเศรษฐกิจและการปฏิรูปกองทัพของจีน และนโยบายทางทหารและความมั่นคงของรัสเซีย เป็นปัจจัยที่สั่นคลอนระบบความมั่นคงจนอาจ

นำไปสู่การแข่งขันระหว่างมหาอำนาจที่ปะทุเป็นสงครามทั่วไปได้อีก สงครามทั่วไปมักนำไปสู่การจัดระบบความสัมพันธ์ใหม่ทั่วทั้งโลก (New World order) ครั้งใหม่ โดยจะมีการปรับดุลอำนาจเชิงโครงสร้างครั้งใหม่ โดยเฉพาะการเกิดขึ้นและการสูญเสียตำแหน่งของชาติมหาอำนาจ ที่มีอิทธิพลในการกำหนดทิศทางและความเป็นไปของประชาคมโลก

ตาราง: ลักษณะของรูปแบบความขัดแย้งสมัยใหม่

รูปแบบความขัดแย้ง	ผู้เล่นหลัก	ลักษณะสำคัญ	ระดับความรุนแรง	ตัวอย่าง
ปฏิบัติการในพื้นที่สี่เหลี่ยม	รัฐ	กิจกรรมหลากหลายมิติ ต่ำกว่าเกณฑ์การใช้กำลังทหารทั่วไป ดำรงการปฏิเสธความรับผิดชอบ	ต่ำ ไม่มีความรุนแรงหรือการนองเลือด	Salami Slicing ของจีน Simmering Borscht ของรัสเซีย
สงครามไม่ตามแบบ	รัฐและผู้เล่นที่ไม่ใช่รัฐ	ต่อสู้ทางอ้อม อสมมาตร มุ่งบ่อนทำลายอำนาจ/ความชอบธรรม/เจตนาารมณ์ของคู่กรณี มักยึดเยื้อ	ต่ำถึงปานกลาง การประชุมโจมตี การก่อการร้าย และอื่น ๆ	การก่อความไม่สงบ การปราบปรามการก่อความไม่สงบ การก่อการร้าย การต่อต้านสิทธิ ก่อการร้าย
สงครามพันทาง	รัฐและผู้เล่นที่ไม่ใช่รัฐ	กำลังทหาร ยุทธวิธีไม่ตามแบบ การก่อการร้าย และอาชญากรรม	ปานกลางถึงสูง มีความรุนแรง มีการนองเลือด	กลุ่ม <u>ฮู</u> ขบถเสาะ <u>หู่</u> ในภาคใต้ของเสฉวน ปฏิบัติการของรัสเซียในจอร์เจียและยูเครน
สงครามนอกแบบ	รัฐและผู้เล่นที่ไม่ใช่รัฐ	ใช้ทุกวิถีทางที่ต่ำกว่าสงครามเพื่อวัตถุประสงค์ทางการเมือง ทั้งลับและเปิดเผย สงครามไซเบอร์และสารสนเทศ	ต่ำถึงปานกลาง	มิตีการเมือง การบ่อนทำลาย การโฆษณาชวนเชื่อ ปฏิบัติการไซเบอร์
สงครามจำกัด	รัฐผู้เล่น	การใช้กำลังตามแบบแผนที่ถูกจำกัดด้วยขอบเขตทางภูมิศาสตร์/เป้าหมาย/วินัย	ปานกลางถึงสูง มีความรุนแรง มีการนองเลือด	สงครามอ่าว ครั้งที่ ๑ สงครามอ่าว ครั้งที่ ๒ กรณีอาหรับสปริง กรณีคาบสมุทรบอลข่าน
สงครามทั่วไป	รัฐขนาดใหญ่	ความขัดแย้งระหว่างรัฐขนาดใหญ่ที่มีขีดความสามารถทางทหารชั้นสูง	สูง สงครามเต็มรูปแบบ มีการนองเลือดทั่วไป	สงครามโลก ครั้งที่ ๑ สงครามโลก ครั้งที่ ๒

แบบจำลองทางทฤษฎีของการขยายตัวของความขัดแย้ง

แบบจำลองเก่าขึ้นของ Friedrich Glasl อธิบายว่า การขยายตัวของความขัดแย้งหมายถึงการเพิ่มความรุนแรงหรือขยายขอบเขตความขัดแย้ง ซึ่งอาจเกิดขึ้นทั้งโดยเจตนาและไม่เจตนา สถานการณ์อาจขยายไปถึงจุดสูงสุดของความรุนแรงที่ทำได้ด้วยกำลังทางทหารที่มีอยู่ แนวคิดนี้ขยายตัวขึ้นพร้อมกับการเกิดขึ้นของอาวุธนิวเคลียร์ในฐานะพลังอำนาจทำลายล้างที่ร้ายแรงที่สุดในสงคราม แบบจำลองนี้ ช่วยในการวิเคราะห์ความขัดแย้ง และสามารถนำไปสู่การกำหนดการตอบสนองที่เหมาะสม

Glasl อธิบายระดับและขั้นของการขยายตัวของความขัดแย้งด้วยแบบจำลองของเขา ซึ่งไม่ใช่บอกเพียงการไปสู่ขั้นที่สูงขึ้นในการขยายตัว แต่ยังบอกถึงการดำดิ่งลงสู่รูปแบบความขัดแย้งที่ลึกยิ่งขึ้น (fundamental) ดั้งเดิมยิ่งขึ้น (traditional) และไร้มนุษยธรรมยิ่งขึ้น (inhumane) โดยแบ่งเป็น ๓ ระดับ แต่ละระดับมี ๓ ขั้น

ระดับที่ ๑ (Win-Win) ในระดับนี้ ทุกฝ่ายยังเชื่อว่าสามารถหาทางออกที่ชนะร่วมกันได้ โดยยังคงมีเจตนาที่จะแก้ไขความขัดแย้งร่วมกัน โดยมีความเป็นไปได้ที่จะพัฒนาไปสู่การขยายตัวได้ ๓ ขั้น

ขั้นที่ ๑: ตึงเครียด (tension) ประเด็นเริ่มต้นด้วยความตึงเครียด เช่น การปะทะกันทางความเห็น (opinion) บ่อย ๆ ซึ่งถือว่าเป็นปกติ และยังไม่ถูกจัดเป็นขั้นเริ่มต้นขัดแย้ง แต่หากความขัดแย้งเกิดขึ้น จุดยืนของความเห็นจะกลายเป็นพื้นฐานมากขึ้น โดยอาจมีสาเหตุที่ลึกซึ้งกว่านั้นซ่อนอยู่

ขั้นที่ ๒: ถกเถียง (content) ตั้งแต่จุดนี้ ทุกฝ่ายจะพิจารณากลยุทธ์เพื่อโน้มน้าวคู่กรณีด้วยข้อโต้แย้งของตน ความเห็นที่แตกต่างนำไปสู่การโต้แย้ง ทุกฝ่ายเริ่มกดดันกันและมองหาผลลัพธ์แบบต่างขั้ว (ขาว-ดำ, ถูก-ผิด : binary)

ขั้นที่ ๓: ใช้การกระทำแทนคำพูด (non-verbal expression) ทุกฝ่ายเพิ่มแรงกดดันต่อกันเพื่อยืนยันความคิดเห็นของตน หยุดทั้งการแลกเปลี่ยนความเห็นและการสื่อสารด้วยวาจา ความตึงเครียดขยายตัวเป็นความขัดแย้งที่รุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ความเห็นอกเห็นใจต่อ “พวกเขา” หายไป

ระดับที่ ๒ (Win-Lose): ในระดับนี้ ที่คนจะคิดจะเปลี่ยนเป็นชิงดีชิงเด่น มีความแปลกแยกจาก “เรา” เป็น “ฉัน” และ “มัน” ความคิดจะเป็นแบบ “ฉันต้องชนะ มันต้องแพ้” ไม่มี “พวกเรา” อยู่อีกต่อไป โดยมีความเป็นไปได้ที่จะพัฒนาไปสู่การขยายตัวได้ ๓ ขั้น

ขั้นที่ ๔: หาพวก (alliance) ความขัดแย้งทวีความรุนแรงขึ้นจากการแสวงหาผู้เห็นอกเห็นใจในอุดมการณ์ของตน เมื่อเชื่อว่าตนเองถูกกีดมั่งประณามอีกฝ่ายได้ ประเด็นหลักก็สำคัญแล้ว ความพยายามทั้งหมด คือ ต้องชนะความขัดแย้งเพื่อให้คู่กรณีแพ้

ขั้นที่ ๕: เสียหน้า (illegitimacy) ด้อยค่าคู่กรณีด้วยการกล่าวหาต่าง ๆ เพื่อให้สูญเสียความไว้วางใจอย่างสมบูรณ์ การเสียหน้าในที่นี้ยังรวมถึงการสูญเสียความน่าเชื่อถือทางศีลธรรมด้วย

ขั้นที่ ๖: ข่มขู่ (harassment) คู่กรณีแสวงหาการควบคุมเกมโดยเด็ดขาดด้วยการออกคำขู่ที่แสดงอำนาจ อาทิ ยื่นข้อเรียกร้องสูงมากที่จะบังคับใช้ในการลงโทษ และแสดงขีดความสามารถในการลงโทษที่ตนมี

ระดับที่ ๓ (Lose-Lose): ในระดับนี้ คู่กรณีแพ้ด้วยกัน เพราะความเสียหายและการทำลายล้างได้เกิดขึ้นรุนแรงมากจนเกินควบคุม โดยมีความเป็นไปได้ที่จะพัฒนาไปสู่การขยายตัวได้ ๓ ขั้น

ขั้นที่ ๗: การทำลายจำกัด (limited destruction) คู่กรณีพยายามสร้างความเสียหายอย่างรุนแรงต่อกันด้วยกลยุทธ์ต่างๆ ต่างไม่มอง

กันว่าเป็นมนุษย์อีกต่อไป ความสูญเสียของตัวเองที่ควบคุมได้ ถูกมอง
ว่าเป็นกำไรหากทำความเสียหายให้คู่กรณีได้มากกว่า

ขั้นที่ ๘: การทำลายทั้งหมด (devastation) คู่กรณีจะทำลายล้าง
กันด้วยทุกวิถีทางที่มี

ขั้นที่ ๙: กอดคอกันตาย (mutual destruction) ในขั้นนี้ การ
ทำลายล้างซึ่งกันและกัน กลายเป็นเป้าหมายสูงสุด แทนที่
วัตถุประสงค์ที่ชอบธรรมซึ่งกำหนดไว้ในระยะแรกไปแล้ว ต้องการ
อย่างแรงกล้าที่จะทำลายล้างคู่กรณีแม้จะตัวเองจะถูกทำลายล้าง
ไปด้วยก็ตาม

แบบจำลองของ Glasl ให้กรอบการทำงานที่ละเอียดสำหรับการทำความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงทางจิตวิทยาและพฤติกรรมของผู้เกี่ยวข้องในระหว่าง
การขยายความขัดแย้ง การเปลี่ยนผ่านจาก “Win-Win” ไปสู่ “Win-Lose”
และในที่สุด “Lose-Lose” สะท้อนถึงทั้งความไร้เหตุผลและแนวโน้มการ
ทำลายตนเองที่เพิ่มขึ้นเมื่อความขัดแย้งทวีความรุนแรงขึ้น ดังนั้น การรักษา
ความสามารถในการรับรู้เหตุผล และการขจัดเชื้อเพลิงที่หล่อเลี้ยงความขัด
แย้งในลักษณะที่มีความเป็นกลางทางวัฒนธรรมและไม่ตัดสินผู้อื่น เพื่อนำ
ไปสู่การมีทางออกร่วมกันในการลดระดับความขัดแย้งนั้นเป็นสิ่งสำคัญ
อย่างยิ่ง

แบบจำลองทางทฤษฎีอื่น ๆ ที่ช่วยอธิบายการขยายตัวของความ
ขัดแย้ง อาทิ แบบจำลองเกลียว (conflict spiral) ซึ่งระบุว่าทุกฝ่าย ตอบสนอง
ต่อภัยคุกคามที่รับรู้ด้วยการตอบโต้ตาต่อตา นำไปสู่การเพิ่มความรุนแรง
ของความขัดแย้งอย่างต่อเนื่อง แบบจำลองการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง
(structural change model) ชี้ให้เห็นว่าความขัดแย้งจะขยายตัวหรือลด
ระดับ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างอำนาจหรือความสัมพันธ์พื้นฐาน
ระหว่างทุกฝ่าย และทฤษฎีความสุกงอม (ripeness theory) ซึ่งเสนอว่า

ความขัดแย้งจะสามารถแก้ไขได้มากที่สุดเมื่อทุกฝ่ายไปถึง “ภาวะชะงักงันที่เจ็บปวดร่วมกัน” และรับรู้ว่าคุณทุนของการขยายตัวต่อไปนั้นมากกว่าผลประโยชน์ที่ได้

ขั้นตอนการลดระดับความขัดแย้งและการแก้ไข

การลดระดับความขัดแย้ง คือ กระบวนการลดความรุนแรงหรือขอบเขตของความขัดแย้ง โดยมีเป้าหมายเพื่อป้องกันการขยายตัวเพิ่มเติมและอำนวยความสะดวกในการแก้ไข ลำดับขั้นทั่วไปของการแก้ไขความขัดแย้งจำแนกได้เป็น ไม่มีข้อขัดแย้ง มีข้อขัดแย้งแฝงอยู่ (ความต้องการที่แตกต่าง ค่านิยม ผลประโยชน์) การพิพาท (ความขัดแย้งเริ่มก่อตัว) การขยายตัว การชะงักงัน (สถานการณ์ที่ไม่มีฝ่ายใดชนะได้) การลดระดับ การยุติและการแก้ไข และการสร้างสันติภาพและการปรองดองหลังยุติความขัดแย้ง

ภาวะชะงักงันที่เจ็บปวด เป็นแนวคิดที่สำคัญในกระบวนการนี้ ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อความเจ็บปวดจากการอยู่ในความขัดแย้งมีมากกว่าความเจ็บปวดจากการพูดคุยกัน ซึ่งสร้างโอกาสในการเจรจาและอาจนำไปสู่การได้ ข้อยุติ การที่คู่กรณีมาถึงจุดที่รับรู้ว่ามีต้นทุนสูงเกินไปที่จะติดกับดักความขัดแย้งต่อไปนั้น เป็นปัจจัยสำคัญ ที่ผลักดันให้เกิดการแสวงหาทางออกทางการทูต ทั้งนี้ ความขัดแย้งมักไม่เป็นพฤติกรรมเชิงเส้น มักประสบอุปสรรคและมีปัจจัยเกื้อกูลสลับกันไป ส่งผลให้มีการขยายตัว ชะงักงัน และการลดระดับสลับกัน แต่การเจรจาอาจเกิดขึ้นได้แม้จะไม่มีภาวะชะงักงัน การรับรู้ถึงขั้นของความขัดแย้งเป็นสิ่งเฉพาะตัวและแตกต่างกันในแต่ละฝ่ายและกลุ่ม การทำความเข้าใจสมมติฐานของแต่ละฝ่ายเกี่ยวกับขั้นตอนของความขัดแย้งจึงเป็นสิ่งสำคัญก่อนที่จะออกแบบกลยุทธ์การจัดการ การเปลี่ยนแปลงหรือการแก้ไขความขัดแย้ง ความซับซ้อนนี้หมายความว่า การตอบสนองที่เป็นสูตรสำเร็จอาจไม่ได้ผล ต้องใช้ความยืดหยุ่นและการประเมินอย่างต่อเนื่อง

การขยายตัวจากการเผชิญหน้าสู่การใช้กำลังรุกราน กลยุทธ์ทางการทูตในการขยายตัวของความขัดแย้ง

การทูตแม้จะเกี่ยวกับสันติภาพและการแก้ไขข้อขัดแย้ง แต่ก็ใช้เป็นเครื่องมือในการขยายตัวได้ โดยเฉพาะการใช้ผ่านกลยุทธ์ที่ออกแบบมาเพื่อป้องปรามหรือบังคับรัฐอื่น อาทิ การป้องปราม การทูตเชิงบีบบังคับ

กลยุทธ์การป้องปราม (deterrence) เป็นแนวคิดพื้นฐานในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเทคนิคการปฏิเสธและการลงโทษ เป็นกลยุทธ์ที่ใช้ขัดขวางคู่กรณีไม่ให้กระทำบางอย่างโดยข่มขู่ที่จะตอบโต้หรือมีผลลัพธ์ที่ร้ายแรงตามมา ประสิทธิภาพของการป้องปรามขึ้นอยู่กับความน่าเชื่อถือของอำนาจบังคับ ความสามารถในการบังคับตามคำขู่ และความมุ่งมั่นที่เห็นได้ของรัฐที่ใช้กลยุทธ์การป้องปราม ซึ่งการป้องปรามจำแนกได้ ๒ แบบ

การป้องปรามด้วยการปฏิเสธ (Deterrence by Denial) แบบนี้มีเป้าหมายเพื่อป้องกันไม่ให้คู่กรณีบรรลุวัตถุประสงค์โดยทำให้เป็นไปได้หรือยากเกินไปที่จะบรรลุผล ทำได้ด้วยการเสริมสร้างขีดความสามารถในการป้องกันทางทหารเพื่อทำให้การโจมตีไม่สำเร็จ หรือการกำหนดมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจหรือการบีบบังคับอื่นๆ ที่ไม่ใช่การใช้กำลังทหาร เพื่อทำให้การพยายามไปสู่วัตถุประสงค์ไม่คุ้มค่าทางเศรษฐกิจ กล่าวได้ว่า การป้องปรามด้วยการปฏิเสธ เป็นการปรามไม่ให้เริ่มต้นกระทำในสิ่งที่ผู้ป้องปรามเห็นว่าไม่พึงกระทำ

การป้องปรามด้วยการลงโทษ (Deterrence by Punishment) แบบนี้มีเป้าหมายเพื่อข่มขู่คู่กรณีด้วยการลงโทษหรือการตอบโต้ที่รุนแรงหากกระทำบางอย่าง โดยทำให้ต้นทุนของการกระทำนั้นสูงกว่าผลประโยชน์ที่ได้รับ ด้วยความสามารถในการทำลายหรือการเพิ่มต้นทุนที่สำคัญต่ออีกฝ่าย กล่าวได้ว่า การป้องปรามด้วยการลงโทษ เป็นการบอกระดับของการตอบโต้ในสิ่งที่ผู้ป้องปรามเห็นว่าอีกฝ่ายไม่พึงกระทำ หรือไม่พึงมี

การเผชิญหน้าในยุคสงครามเย็นทำให้สงครามนิวเคลียร์ปรากฏอยู่ในสเปกตรัมความขัดแย้งด้วย คือ การมีหลักนิยมการป้องปรามด้วยนิวเคลียร์เป็นหัวใจของระบบความมั่นคงระหว่างประเทศในยุคนั้น โดยที่ทั้งสหรัฐฯ และสหภาพโซเวียต ต่างก็รักษาคั้งแสงนิวเคลียร์ขนาดใหญ่ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักนิยมแห่งการป้องปรามที่ละเอียดอ่อน นั่นคือหลักนิยมการกอดคอกันตาย (Mutually Assured Destruction - MAD) ซึ่งได้กลายเป็นรากฐานของการป้องปรามด้วยนิวเคลียร์มาจนปัจจุบัน โดยทั้งสองฝ่ายตระหนักว่าสงครามนิวเคลียร์จะนำไปสู่ความหายนะของทั้งหมด ซึ่งกล่าวได้ว่า การไม่มีมหาอำนาจนิวเคลียร์ใดเคยทำสงครามกันโดยตรง เพราะมีอำนาจป้องปรามของ “Triad of Nuclear” คือ เครื่องบินทิ้งระเบิด ยุทธศาสตร์ ขีปนาวุธข้ามทวีปภาคพื้นดิน และเรือดำน้ำติดขีปนาวุธนิวเคลียร์ ที่สร้างขึ้นเพื่อรับประกันความสามารถในการตอบโต้ (second strike) หลังจากการถูกโจมตีก่อนแบบจู่โจมด้วยนิวเคลียร์ (surprise nuclear attack) ตามหลักนิยมนี้นั่นเอง

การป้องปรามตามแบบ (conventional deterrence) หมายถึงการใช้ขีดความสามารถทางทหารตามแบบเพื่อทำการป้องปรามคู่กรณี การป้องปรามระดับนี้มีประสิทธิผลในความขัดแย้งระดับภูมิภาค ซึ่งมีเดิมพันต่ำกว่าและผลกระทบอยู่ในวงจำกัดมากกว่า โดยกระทำผ่านเสริมสร้างกำลังทหาร พันธมิตร และความร่วมมือด้านความมั่นคงแบบอื่น ๆ ซึ่งต่อมามีการพัฒนาเป็น “การป้องปรามแบบขยาย (extended deterrence)” ที่ถูกใช้เพื่อปกป้องพันธมิตรหรือผลประโยชน์นอกพรมแดนของตนเองผ่านการข่มขู่ที่จะตอบโต้ ซึ่งมักอยู่ภายใต้ “ร่มนิวเคลียร์ (nuclear umbrella)” ของชาติมหาอำนาจนิวเคลียร์ ทั้งนี้ ประสิทธิภาพและความน่าเชื่อถือของการป้องปรามแบบนี้มักถูกทดสอบในช่วงวิกฤต และอาจถูกบ่อนทำลายโดยคู่กรณีที่ได้เปรียบ การขับเคลื่อนเชิงยุทธศาสตร์ที่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง อาจลดทอนความน่าเชื่อถือ เป็นความท้าทายต่อความสามารถของผู้ปกป้อง

ที่มีต่อผลประโยชน์ของตนและของพันธมิตร กรณีขัดแย้ง ๑๒ วัน ระหว่างอิสราเอลกับอิหร่าน ในวันที่ ๑๓ - ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๘ ซึ่งสหรัฐฯ และพันธมิตร ให้การหนุนหลังอิสราเอลอย่างโจ่งแจ้ง ในขณะที่รัสเซีย จีน ปากีสถาน และเกาหลีเหนือ หนุนหลังอิหร่านทั้งโดยเปิดเผยและไม่เปิดเผย ทำให้การใช้อาวุธยุติลงชั่วคราว

การวิวัฒนาการของการป้องปรามจากนิวเคลียร์ล้วน ๆ ไปสู่การป้องปรามด้วยกำลังตามแบบ และการป้องปรามแบบขยาย แสดงให้เห็นถึงการปรับยุทธศาสตร์ให้เข้ากับระดับภัยคุกคามที่ต่างกัน ทั้งนี้ การขยายตัวของปฏิบัติการในพื้นที่สีเทาได้ทำลายประสิทธิภาพของการป้องปรามแบบเดิมอย่างมาก เนื่องจากมันดำเนินการอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่จะมีความชอบธรรมในการตอบโต้ด้วยกำลังตามแบบหรือด้วยนิวเคลียร์ แสดงให้เห็นความจำเป็นของกลไกการป้องปรามที่ละเอียดและมีประสิทธิภาพที่แนวเปลี่ยนผ่านของสงครามและสันติภาพ

การทูตเชิงบีบบังคับ (coercive diplomacy) เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการรัฐที่มีความยืดหยุ่น แต่ยังไม่เป็นระเบียบ เป้าหมาย คือ การวางกรอบกลยุทธ์ที่ผสมการข่มขู่ การชักชวน สิ่งจูงใจเชิงบวก และการประนีประนอมเพื่อการต่อรองในภาวะวิกฤต เป็นทางเลือกนอกเหนือจากสงครามหรือการทหารที่มุ่งเน้นบีบบังคับอย่างเคร่งครัด การทูตเชิงบีบบังคับเป็นแนวทางนโยบายต่างประเทศที่อาจใช้วิธีการข่มขู่ การคว่ำบาตร การโดดเดี่ยวทางการเมือง รวมถึงการข่มขู่จะใช้กำลังไปจนถึงการใช้กำลังแบบจำกัด เพื่อบังคับหรือกำราบการกระทำของรัฐอื่น ความแตกต่างจากการบีบบังคับทางทหาร คือ การทูตเชิงบีบบังคับให้ความสำคัญกับช่องทางการทูตเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ โดยที่สงวนความขัดแย้งทางอาวุธไว้เป็นทางเลือกสุดท้าย หรือถูกใช้เป็นกลไกสนับสนุนที่ทำให้คู่กรณีหันมายินยอมหรือยอมรับเงื่อนไขต่าง ๆ ผ่านกระบวนการทางการทูต

การทูตเชิงบีบบังคับแตกต่างจากการป้องปรามในเรื่องเวลา การป้องปรามใช้การข่มขู่เพื่อไม่ให้คู่กรณีริเริ่มการกระทำที่ไม่พึงประสงค์ ส่วนการทูตเชิงบีบบังคับเป็นการตอบสนองต่อการกระทำที่เกิดขึ้นแล้ว เป็นกลยุทธ์ที่ผสมการทหารและการทูต ที่มีเป้าหมายเพื่อให้อิทธิพลต่อ เจตจำนงหรือโครงสร้างแรงจูงใจของคู่กรณี กลยุทธ์นี้จึงผสมผสานการข่มขู่ ด้วยกำลัง และถ้าจำเป็นก็ใช้กำลังอย่างจำกัดและเลือกทำในระดับที่ควบคุม ผลลัพธ์ได้ในกลยุทธ์นี้รวมถึงการต่อรองและเสนอสิ่งจูงใจเชิงบวกด้วย เป้าหมาย คือ การชักจูงให้คู่กรณียอมปฏิบัติตามข้อเรียกร้อง หรือร่วมเจรจา ประนีประนอมที่เอื้อประโยชน์มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ในขณะเดียวกัน ก็จัดการวิกฤตเพื่อป้องกันการขยายตัวของปฏิบัติการทางทหารที่ไม่พึง ประสงค์ด้วย

เครื่องมือในกลยุทธ์การทูตเชิงบีบบังคับอาจจำแนกตามสาขาพลัง อำนาจ ดังนี้ เครื่องมือทางการทูต ได้แก่ การเจรจาและการสนทนา การไกล่เกลี่ย คำขาด และแรงกดดันระหว่างประเทศ เครื่องมือทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การคว่ำบาตร การห้ามค้าขาย การอายัดทรัพย์สิน และความช่วยเหลือ หรือสิ่งจูงใจทางเศรษฐกิจ เครื่องมือทางทหาร ได้แก่ การแสดงกำลังทหาร การโจมตีทางทหารแบบจำกัด การปิดล้อมทางทะเล และการข่มขู่ด้วย กำลัง และเครื่องมือข้อมูลข่าวสารและการโฆษณาชวนเชื่อ ได้แก่ แดงการณ สาสธารณะ และปฏิบัติการทางไซเบอร์

ประสิทธิภาพของการทูตเชิงบีบบังคับขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ความน่าเชื่อถือของพลังอำนาจ ความมุ่งมั่นและความประะบางของ คู่กรณี ความชัดเจนของเงื่อนไข/ข้อเรียกร้อง และบริบทระหว่างประเทศ ทั้งนี้ การคำนวณผิดพลาด เช่น การประเมินความน่าเชื่อถือของพลังอำนาจ สูงไป หรือการประเมินความมุ่งมั่นและความประะบางของรัฐคู่กรณี คลาดเคลื่อนมาก ๆ อาจนำไปสู่การขยายความตึงเครียดไปสู่ความขัดแย้ง ที่ไม่พึงประสงค์ ผลลัพธ์ของการทูตเชิงบีบบังคับยังขึ้นอยู่กับความอสมมาตร

ของแรงจูงใจที่เป็นประโยชน์ต่อฝ่ายที่บีบบังคับ และความกลัวของรัฐคู่กรณีต่อการขยายตัวที่รับไม่ไหว ซึ่งแสดงถึงความสำคัญของมิติทางจิตวิทยา และความสมดุลที่ละเอียดอ่อนในการใช้แรงกดดันโดยไม่กระตุ้นการขยายตัวจนควบคุมไม่ได้

ปฏิบัติการทางทหารในการขยายตัวของความขัดแย้ง

ปฏิบัติการทางทหารจะเกิดขึ้นได้ตั้งแต่การใช้กำลังที่จำกัดและเจาะจงเป้าหมาย จนถึงการรบเต็มรูปแบบ โดยแต่ละอย่างมีวัตถุประสงค์และบริบททางกฎหมายที่แตกต่างกัน ซึ่งการใช้กำลังแบบจำกัด การตอบโต้ และการป้องกันตนเองนั้น หลักจารีตตามกฎหมายระหว่างประเทศยอมรับการกระทำบางลักษณะที่ต่ำกว่าสงคราม ได้แก่ การแก้แค้น (Retorsion) การตอบโต้ (Reprisals) และการเข้าแทรกแซง (Intervention/Interposition)

การแก้แค้น (Retorsion) เป็นการกระทำที่ไม่เป็นมิตรแต่ยังชอบด้วยกฎหมายเพื่อวัตถุประสงค์ในการตอบโต้หรือบีบบังคับด้วยกำลัง เช่น การ “อวดธง” ซึ่งเป็นวิธีการแสดงกำลังทางทหารแบบดั้งเดิม ร่วมกับการเพิ่มอัตราภาษีต่อประเทศที่เลือกปฏิบัติกับผลิตภัณฑ์ของรัฐที่ทำการตอบโต้

การตอบโต้ (Reprisal) เป็นการใช้กำลังขั้นรุนแรงและผิดกฎหมาย โดยรัฐต่ออีกรัฐที่ไม่ใช่คู่กรณีโดยตรง เพื่อบังคับให้รัฐนั้นปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือเพื่อแก้ความได้เปรียบเสียเปรียบที่เกิดจากรัฐนั้นกระทำผิดกฎหมายระหว่างประเทศ ตามจารีตเดิมยอมรับว่ามีความชอบธรรม แต่เมื่อมาตรา ๒(๔) ของกฎบัตรสหประชาชาติระบุว่า “สมาชิกทุกประเทศพึงงดเว้นจากการข่มขู่หรือการใช้กำลังต่อบุรณภาพแห่งดินแดนหรือเอกราชทางการเมืองของรัฐใด ๆ หรือในลักษณะอื่นใดที่ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสหประชาชาติ” ก็ได้ระงับจารีตเดิมที่ให้ความชอบธรรมแก่การตอบโต้ด้วยกำลังต่อรัฐที่ไม่ใช่คู่กรณี คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติได้ประณามการตอบโต้ด้วยกำลัง ในวันที่ ๙ เมษายน ๑๙๖๔

ว่าไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และหลักการของสหประชาชาติ แต่ในทางปฏิบัตินั้น การตอบโต้ด้วยกำลังต่อสิ่งที่ผิดกฎหมายในสถานการณ์ใด ๆ ที่อยู่ในระดับต่ำกว่าสถานะสงครามยังมีพื้นที่ให้คำถกเถียงถึงความชอบธรรมอยู่ อาทิ กรณีที่สหรัฐฯ ใช้เครื่องบินทิ้งระเบิดแบบ B-2 โจมตีต่อเป้าหมายโครงการนิวเคลียร์เพื่อสันติของอิหร่าน ในระหว่างที่เกิดการสู้รบระหว่าง อิสราเอล-อิหร่าน โดยอ้างว่าอิหร่านกำลังพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ยังเป็นประเด็นที่ถกเถียงกันต่อไป

การเข้าแทรกแซง (Intervention/Interposition) หมายถึง การแทรกแซงแบบเผด็จการในกิจการภายในหรือต่างประเทศของรัฐอื่น ซึ่งบ่อนทำลายเอกราชของรัฐนั้น การเข้าแทรกแซงขัดต่อกฎหมายระหว่างประเทศในปัจจุบัน เว้นแต่จะได้รับการพิสูจน์โดยหลักมนุษยธรรมหรือการป้องกันตนเองของชาติ การเข้าแทรกแซงที่ไม่ใช่การเมือง (Interposition) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องพลเมืองของตนจากการกระทำหรือการละเมิดของรัฐบาลต่างชาติ หรือบุคคลที่อยู่ภายใต้อธิปไตยของรัฐบาลต่างชาติ เมื่อรัฐบาลนั้นไม่สามารถหรือไม่เต็มใจที่จะให้การคุ้มครองที่จำเป็น ยังถือปฏิบัติกันเสมือนว่ามีความชอบธรรม

การป้องกันตนเองของชาติ (national self-defense) เป็นสิทธิโดยธรรมชาติที่คุ้มครองโดยมาตรา ๕๑ ของกฎบัตรสหประชาชาติ ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “หากมีการโจมตีด้วยอาวุธเกิดขึ้น” ข้อจำกัดการใช้สิทธินี้เข้มงวดมากขึ้นในการปฏิบัตินอกอาณาเขตของตน โดยในมุมมองมนุษยธรรม (Humanitarian Aspects) เห็นว่าเข้าแทรกแซงเป็นสิ่งที่ชอบธรรมเมื่อรัฐกระทำการทารุณร้ายแรงต่อพลเมือง หรือบุคคลอื่นใดที่อยู่ภายใต้อธิปไตยโดยละเลยสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน การกระทำที่เป็นรูปธรรมในการแทรกแซงเพื่อมนุษยธรรมนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสหประชาชาติ ทั้งนี้ เหตุการณ์ Caroline ในปี ๑๘๓๗ ได้กำหนดขีดจำกัดที่เข้มงวดสำหรับสิทธิในการป้องกันตนเอง โดย Daniel Webster รัฐมนตรีต่างประเทศ

สหรัฐฯ ระบุว่า การป้องกันตนเองนั้น “ต้องมีความจำเป็น เร่งด่วน ท่วมท้น ไม่มีทางเลือกอื่นใด และไม่มีเวลาไต่ตรอง” และ “การกระทำต้องไม่เกินสมควรหรือเกินขอบเขต (proportionally)” ซึ่งกรณีนี้ที่สหรัฐฯ ใช้เครื่องบินทิ้งระเบิดแบบ B-2 โจมตีต่อเป้าหมายโครงการนิวเคลียร์เพื่อสันติของอิหร่าน ในระหว่างที่เกิดการสู้รบระหว่าง อิสราเอล-อิหร่าน โดยอ้างว่าอิหร่านกำลังพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ ยังเป็นประเด็นที่ถกเถียงกันว่าเป็นการป้องกันตนเองอย่างไร และเคารพขีดจำกัดที่เข้มงวดในการปฏิบัตินอกอาณาเขตหรือไม่ อย่างไร

เห็นได้ว่า หลักเกณฑ์และกติกาในการใช้กำลังแบบจำกัดที่ต่ำกว่าสงครามนั้น ยังซับซ้อนและมีข้อถกเถียง โดยเฉพาะการตอบโต้ (reprisal) และการป้องกันตนเองของชาติ (national self-defense) ความตึงเครียดระหว่างอภิปไตยของรัฐกับการเข้าแทรกแซงเพื่อมนุษยธรรมหรือการป้องกันตนเอง สะท้อนถึงพัฒนาการอย่างต่อเนื่องของกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อตอบโจทยกรณีความขัดแย้งสมัยใหม่ เกณฑ์ที่เข้มงวดในการป้องกันตนเอง หรือหลักการ Caroline เป็นมาตรฐานที่สูงขึ้นต่อการกระทำทางทหารฝ่ายเดียว ซึ่งผลักดันให้รัฐต่าง ๆ หันไปใช้การทูตหรือแนวทางพหุภาคีเพื่อยุติข้อขัดแย้งมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของปฏิบัติการทางทหาร

การเมืองย่อมอยู่เหนือการทหารเสมอ ทำให้สงครามทุกครั้งมีวัตถุประสงค์ทางการเมืองที่เฉพาะเจาะจง เพื่อรักษาสผลประโยชน์ของชาติหรือพันธมิตร โดย Carl von Clausewitz กล่าวว่า วัตถุประสงค์ทางการเมืองที่เป็นแรงจูงใจหลักของสงคราม จะเป็นตัวกำหนดทั้งวัตถุประสงค์ทางการทหารที่ต้องบรรลุและระดับกำลังที่ต้องใช้ วัตถุประสงค์ทางการเมืองอาจเป็นเรื่องการเมืองล้วน ๆ หรือผสมผสานกับวัตถุประสงค์ทางอุดมการณ์ ภูมิรัฐศาสตร์ เศรษฐกิจ การเงิน สังคม ชาติพันธุ์ และศาสนา

วัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์การทหารมีเป้าหมายเพื่อยุติการต่อต้านของคู่กรณี ให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการเมือง ซึ่งวัตถุประสงค์ทางการเมืองทั้งหมดจะยังไม่บรรลุ จนกว่าจะนำเอาความสำเร็จทางทหาร เข้ามาได้ด้วยในช่วงการสร้างเสถียรภาพ หลังจากฉกการสู้รบของสงครามยุติลง แม้ว่าวัตถุประสงค์ทางทหารต้องอยู่ภายใต้วัตถุประสงค์ทางการเมืองเสมอ แต่ B.H. Liddell Hart ก็เตือนว่า ผู้นำทางการเมืองต้องแน่ใจว่าเป้าหมายของสงครามจะบรรลุได้ด้วยวิธีการทางทหารที่มีอยู่ และอย่าเรียกร้องสิ่งที่จะทำไม่ได้ทางทหาร

กระบวนการเปลี่ยนวัตถุประสงค์ทางการเมืองให้เป็นวัตถุประสงค์ทางทหารที่สมจริง (realistic) นั้น เป็นศิลปะมากกว่าวิทยาศาสตร์ และเป็นความรับผิดชอบหลักของผู้นำทหารระดับยุทธศาสตร์ ซึ่งมีกบัตกอยู่มาก ต้องมีทั้งความรู้ ความเข้าใจ ประสบการณ์ และวิจจรณญาณที่เที่ยงตรง ปัจจัยในการกำหนดวัตถุประสงค์ทางทหารหรือยุทธศาสตร์ในยุทธบริเวณ ได้แก่ มีขีดความสามารถทางทหารพอ ประมาณระยะเวลาสู้รบได้ถูกตอง มีข่าวกรองเชิงยุทธศาสตร์แม่นยำ และมีข้อสมมติฐานทางการเมืองและทางทหารที่สมจริง และย้งต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่มองไม่เห็น อาทิ ขวัญ กำลังใจ วินัย ความมุ่งมั่นในการรบ ทักษะและภาวะผู้นำ ความถูกต้องและสมบูรณของหลักนิยม และปฏิกษณไหวพริบในการแก้ปัญหาทางยุทธวิธี เพื่อพลิกสถานการณ์ ที่มักจะม้นำหนักมากกว่าความเข้มแข็งเชิงตัวเลข แต่ก็เป็นเรื่องปกติที่ความผิดพลาดมักเรียนรู้หลังจากล้มเหลวหรือพ่ายแพ้ในระหว่างการสู้รบ

ความสำเร็จของปฏิบัติการทางทหารไม่ได้วัดเพียงชัยชนะในการรบ แต่วัดจากการบรรลุวัตถุประสงค์ทางการเมืองที่เป็นเหตุผลในการเริ่มต้นสงครามด้วย การแปลงเป้าหมายทางการเมืองให้เป็นยุทธศาสตร์ทหาร เป็นความท้าทายที่สำคัญ และความผิดพลาดที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ ซึ่งมักนำไปสู่ความขัดแย้งที่ยืดเยื้อหรือเกิดผลลัพธ์ที่ไม่พึงประสงค์หากไม่ได้รับการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

กรณีศึกษา: สงครามรัสเซีย-ยูเครน (พลวัตการขยายตัวและการโต้ตอบ : conflict spiral)

ปฏิบัติการพิเศษทางทหารของรัสเซียในยูเครนที่เริ่มเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๐๒๒ ถือเป็นการขยายตัวอย่างมีนัยสำคัญของความขัดแย้งที่ดำเนินมาตั้งแต่ปี ๒๐๑๔ ซึ่งรัสเซียได้ใช้ปฏิบัติการในพื้นที่สี่เท่าทั้งในไครเมียและในภูมิภาคดอนบาส เมื่อการปฏิบัติการรุกเริ่มขึ้น การโจมตีของรัสเซียต่อยูเครนยังดำเนินต่อเนื่อง ทำให้ความหวังในการบรรลุข้อตกลงสันติภาพลดน้อยลง แม้จะมีความพยายามทางการทูต รวมถึงการผลักดันที่นำโดยสหรัฐฯ และการเจรจาสันติภาพโดยตรงสองรอบระหว่างคณะผู้แทนจากรัสเซียและยูเครน แต่ยังไม่มีความก้าวหน้าใดๆ โดยทั้งสองฝ่ายยังคงห่างไกลจากข้อตกลงการหยุดยิง ล่าสุดยูเครนเสนอการหยุดยิงแบบไม่มีเงื่อนไขเป็นเวลา ๓๐ วัน และการพบปะระหว่างประธานาธิบดีเซเลนสกีและประธานาธิบดีปูตินเพื่อคลี่คลายสถานการณ์ที่ตึงเครียด แต่รัสเซียปฏิเสธการหยุดยิง เนื่องจากยูเครนได้ทำการโจมตีทางอากาศด้วยโดรนต่อสนามบินยุทธศาสตร์ของรัสเซีย ๔ แห่ง ก่อนวันนัดเปิดเจรจาเพียง ๑ วัน จึงทำให้ข้อเสนอของยูเครนนี้เป็นเพียงการประวิงเวลาให้กลุ่มนาโต้ทำการเพิ่มเติมกำลังและอาวุธในยูเครนเพื่อทำการรบในห้วงต่อไป ทั้งนี้ สถาบันเพื่อการศึกษาสงคราม (Institute for the Study of War) ประเมินว่ารัสเซียยังสร้างภาพลวงตาว่าเต็มใจที่จะมีส่วนร่วมในการเจรจาอย่างสุจริตเพื่อยุติสงครามในยูเครน โดยรัสเซียปฏิเสธข้อเสนอซ้ำแล้วซ้ำเล่า และเงื่อนไขของรัสเซียในการยุติสงครามได้ขยายตัวและแข็งกร้าวขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากที่ระบุว่ายูเครนต้องสละเจตนากรณีในการเข้าร่วมนาโต้ Sergei Ryabkov รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศรัสเซีย ได้เพิ่มเงื่อนไขใหม่อีกคือ นาโต้ต้องถอนทหารทั้งหมดออกจากกลุ่มรัฐบอลติก พร้อมยืนยันว่าการแก้ไขความขัดแย้งในยูเครนต้องแก้ไขที่สาเหตุหลัก คือ การที่นาโต้ขยายตัวทางตะวันออกมาเผชิญหน้ากับรัสเซีย และหากไม่แก้ไขปัญหานี้

ย่อมเป็นไปได้เลยที่จะแก้ไขความขัดแย้งในภูมิภาคยูโร-แอตแลนติกที่เป็นอยู่ ฝ่ายนาโต้ได้ตอบสนองด้วยการเสริมกำลังทางทหารในกลุ่มรัฐบอลติกด้วยกำลังรบข้ามชาติและกองพลน้อยเข้าไปวางกำลังในหลายประเทศ การเสริมกำลังครั้งนี้เกิดขึ้นหลังรัสเซียโจมตียูเครน เพื่อแสดงความเข้มแข็งของพันธมิตรและความสามารถที่จะตอบสนองต่อการรุกรานสำหรับสวีเดนและฟินแลนด์ก็เข้าร่วมนาโต้ด้วย ซึ่งเป็นการเปลี่ยนจากจุดยืนเดิมที่เป็นกลาง

ความขัดแย้งในกรณีนี้แสดงให้เห็นถึงความไม่เข้ากันระหว่างเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์และทรัพยากร (end – resource mismatch) โดยเป้าหมายของนาโต้ที่ไม่ได้รับการสนับสนุนที่เพียงพอได้กระตุ้นให้รัสเซียทำการโจมตีขนาดใหญ่สร้างความเสียหายต่อภาพลักษณ์ระหว่างประเทศของผู้กระทำ และถูกสาธารณชนต่อต้าน ในด้านยูเครนนั้น ใช้การทูตสาธารณะด้วยเทคนิคการเล่าเรื่องได้อย่างฉลาด เพื่อต่อต้านการโจมตีของรัสเซียและระดมการสนับสนุนจากนาโต้ กรณี รัสเซีย-ยูเครน เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของแบบจำลองเกลียวความขัดแย้ง (conflict spiral) ที่การกระทำและการตอบโต้กันนำไปสู่การฝังรากลึกมากขึ้นแทนที่จะคลี่คลายความขัดแย้ง

การลดระดับความขัดแย้งไปสู่การปรองดอง กลยุทธ์ทางการทูตเพื่อลดระดับความขัดแย้ง

การลดระดับความขัดแย้งเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน ต้องใช้การสื่อสารที่ดี และกลยุทธ์ที่ปรับเปลี่ยนได้ การรักษาสันติภาพที่ยั่งยืนต้องมีการจัดการความตึงเครียดที่มีประสิทธิภาพ และมีกลไกในการแก้ไขข้อพิพาทก่อนที่จะบานปลาย

◆ การทูตเชิงป้องกันและการทูตในภาวะวิกฤต

การทูตเชิงป้องกัน (preventive diplomacy) หมายถึง มาตรการทั้งหมดเพื่อป้องกันไม่ให้อัฒพิพาทที่มีอยู่ขยายตัวเป็นความขัดแย้งและเพื่อ

หยุดยั้งการแพร่กระจาย สหประชาชาติเน้นการแก้ไขที่สาเหตุหลักของความขัดแย้ง โดยบูรณาการสันติภาพ ความมั่นคง สิทธิมนุษยชน และการพัฒนาที่ครอบคลุม เปลี่ยนวัฒนธรรมจากการตอบสนองไปสู่วัฒนธรรมการป้องกัน สเปนสนับสนุนความมุ่งมั่นนี้ โดยเน้นย้ำถึงความจำเป็นที่ประชาคมระหว่างประเทศต้องส่งเสริมการใช้เครื่องมือเชิงป้องกัน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เล่นในท้องถิ่นและการพูดคุยข้ามวัฒนธรรมและศาสนา

การทูตในภาวะวิกฤต (crisis diplomacy) หมายถึง ความพยายามทางการทูตและกลยุทธ์ที่ประเทศต่าง ๆ ใช้จัดการและแก้ไขวิกฤตการณ์ระหว่างประเทศ ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้หลายรูปแบบ อาทิ การขัดกันด้วยกำลัง ภัยพิบัติ วิกฤตเศรษฐกิจ หรือภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข การทูตแบบนี้ผสมผสานการเจรจา การไกล่เกลี่ย และปฏิบัติการรักษาสันติภาพ โดยที่การใช้กำลังจะเป็นทางเลือกสุดท้ายเมื่อวิธีการทางการทูตทั้งหมดล้มเหลว หรือเมื่อมีภัยคุกคามที่ใกล้จะเกิดขึ้นต่อความมั่นคงระหว่างประเทศ การทูตในภาวะวิกฤตที่มีประสิทธิภาพต้องใช้ความเป็นผู้นำที่เข้มแข็ง มีทั้งการคิดเชิงยุทธศาสตร์ และมีการสื่อสารระหว่างประเทศที่มีประสิทธิภาพและองค์กระหว่างประเทศเข้าร่วมอยู่ในกลยุทธ์การแก้ปัญหา

◆ กรณีศึกษา ซีปนาวุธคิวบา ๑๙๖๒ (การทูตในภาวะวิกฤตที่ประสบความสำเร็จ : ripeness theory)

ในวิกฤตการณ์นี้ สหรัฐฯ และโซเวียต เกิดการเผชิญหน้ากันโดยตรง จนเสี่ยงต่อการเกิดสงครามนิวเคลียร์ ประธานาธิบดี John F. Kennedy ใช้กำลังทางเรือทำการปิดล้อมทางทะเลต่อคิวบา ซึ่งเรียกว่า การกักกัน เพื่อป้องกันการส่งซีปนาวุธและอุปกรณ์ของโซเวียตไปที่คิวบา มาตรการนี้มีความเด็ดขาดและวัดผลได้อย่างชัดเจน กลยุทธ์หลักออกแบบมาเพื่อให้โอกาสทางการทูต พร้อมกับส่งสัญญาณความมุ่งมั่นของสหรัฐฯ การแก้ไขปัญหาเกิดขึ้นผ่านการทูตแบบสองช่องทาง (dual-track diplomacy) มีทั้งการแสดงท่าทีสาธารณะที่แข็งกร้าวควบคู่ไปกับการเจรจาสันติภาพอย่างเงียบ ๆ

จนได้ผลลัพธ์ที่ต้องการ คือ โขเวียตถอนซีปนาวุธออกจากคิวบา และกับการที่สหรัฐฯ ถอนซีปนาวุธ Jupiter ออกจากตุรกีอย่างเงิบๆ ซึ่งผลลัพธ์นี้หลีกเลี่ยงสงครามนิวเคลียร์ได้ กรณีนี้แสดงให้เห็นถึงพลังของการทูตของผู้นำระดับนโยบายในยามวิกฤต

การทูตเชิงป้องกันและการทูตในภาวะวิกฤต แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเข้าแทรกแซงตั้งแต่เนิ่น ๆ และการสื่อสารเชิงกลยุทธ์เพื่อป้องกันการขยายตัวและจัดการความตึงเครียด ต้องใช้ความสามารถในการสร้างทางออกที่คู่กรณียอมรับร่วมกันได้ โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่มีเดิมพันสูงต้องหาจุดลงตัวที่ละเอียดอ่อน

◆ การไกล่เกลี่ยและมาตรการสร้างความไว้วางใจ

การไกล่เกลี่ย (mediation) เป็นรูปแบบของการเจรจาที่บุคคลที่สามที่ทั้งสองฝ่ายยอมรับได้ ช่วยคู่กรณีหาทางออกที่ไม่สามารถหาได้เอง การไกล่เกลี่ยเป็นสิ่งที่ไม่เป็นทางการ ยืดหยุ่น และเป็นส่วนตัว ประกอบด้วยสามขั้นตอนที่แตกต่างกัน ได้แก่ การเปิดประเด็น คือ วางกฎพื้นฐานและลำดับเวลา การแก้ปัญหา คือ ให้คู่กรณีหารือประเด็น ผลประโยชน์ ทางออกที่เป็นไปได้ รวมถึงการพูดคุยส่วนตัวกับผู้ไกล่เกลี่ย และการปิดประเด็น คือ คู่กรณีระบุเงื่อนไขในการแก้ไขข้อพิพาทและร่างเอกสารข้อตกลง กลยุทธ์ที่ใช้ในการไกล่เกลี่ยนั้น รวมถึงกลยุทธ์ด้านกระบวนการ คือ ผู้ไกล่เกลี่ยควบคุมวาระการประชุม เวลา และการจัดการการประชุม กลยุทธ์ด้านการสื่อสาร คือ ผู้ไกล่เกลี่ยใช้การส่งเสริมความร่วมมือและการสื่อสาร และกลยุทธ์ด้านสั่งการ คือ ผู้ไกล่เกลี่ยมีและใช้อิทธิพลต่อการอภิปรายและทางออกโดยการข่มขู่ด้วยการคว่ำบาตรทางการทูตหรือเสนอสิ่งจูงใจ

มาตรการสร้างความไว้วางใจ (confidence-building measures - CBMs) เป็นสิ่งที่กระทำเพื่อลดการโจมตีระหว่างคู่กรณีในสถานการณ์ความขัดแย้ง มาตรการเหล่านี้มีเป้าหมายเพื่อทำให้พฤติกรรมของรัฐต่างๆ หรือ

กลุ่มต่อต้านการค้าการณืได้มากขึ้น มักเน้นการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูลนี้ โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับกองกำลังติดอาวุธและอุปกรณ์ทางทหาร CBMs แบ่งเป็น ๓ ด้าน คือ ด้านข้อมูล การปฏิสัมพันธ์และการสื่อสาร ด้านการอำนวยความสะดวกในการตรวจสอบและการสังเกตการณ์ และด้านการจำกัด โดยต้องมีการจัดตั้งกลไกที่ใช้ปฏิบัติได้ อาทิ สายด่วนเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวิกฤตการณ์ การแจ้งล่วงหน้าในการซ้อมรบ และข้อตกลง Open Skies ที่ยอมให้สังเกตการณ์ในพื้นที่ที่กำหนด

การไกล่เกลี่ยและการสร้างความไว้วางใจ เป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ลดระดับความขัดแย้งและสร้างเงื่อนไขสำหรับสันติภาพ การไกล่เกลี่ยช่วยให้คู่กรณีสื่อสารและค้นหาทางออกร่วมกัน ขณะที่การสร้างควมไว้วางใจ สร้างความโปร่งใสและลดความสงสัย ซึ่งเป็นรากฐานสำหรับความร่วมมือ การใช้สิ่งเหล่านี้ตั้งแต่เนิ่น ๆ สามารถป้องกันการขยายตัวและสร้างความไว้วางใจที่จำเป็นสำหรับการแก้ไขความขัดแย้งในระยะยาว

ปฏิบัติการทางทหารในการลดระดับความขัดแย้ง

แม้ว่าโดยทั่วไปจะใช้เมื่อความขัดแย้งขยายตัว แต่ปฏิบัติการทางทหารก็สามารถมีบทบาทสำคัญในการลดระดับความขัดแย้งได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผ่านการรักษาสันติภาพและการสนับสนุนทางการทูต

◆ การทูตทหารและการสนับสนุนทางทหารสำหรับการริเริ่มทางการทูต

การทูตทหาร (defense diplomacy : military diplomacy) คือ การใช้บุคลากรทางทหารในบริบทอื่นๆ เช่น การแลกเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ การฝึกอบรวมร่วม การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม และการเยี่ยมชมเรือ เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ทางการทูตของประเทศและส่งเสริมความมั่นคงของรัฐ เป้าหมายคือ การร่วมกำหนดและดำเนินนโยบายความมั่นคงของรัฐ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มั่นคง การทูตทางทหารเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของยุทธศาสตร์ทหารที่จะก้าวข้ามการใช้กำลัง ซึ่งเป็นที่

ยอมรับในฐานะองค์ประกอบหลักของหลักนิยามทางทหารและองค์ประกอบของยุทธศาสตร์โลก

การสนับสนุนทางทหาร กรณีที่ชัดเจน คือ การสนับสนุนทางทหารของสหรัฐฯ สำนักงานความช่วยเหลือด้านความมั่นคงของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ ได้พัฒนานโยบายความช่วยเหลือทางทหารและบริหารจัดการเงินทุนความช่วยเหลือด้านความมั่นคงผ่านโครงการความช่วยเหลือต่างประเทศ ๓ โครงการ ได้แก่

➔ การให้เงินทุนทางทหารต่างประเทศ (Foreign Military Financing : FMF) ให้ความช่วยเหลือแบบ ให้เปล่าเพื่อจัดซื้ออุปกรณ์ บริการ และการฝึกอบรมจากสหรัฐฯ เป้าหมาย คือ ส่งเสริมผลประโยชน์ของสหรัฐฯ โดยทำให้พันธมิตรและหุ้นส่วนมีความพร้อมและได้รับการฝึกเพื่อทำงานร่วมกันในเป้าหมายด้านความมั่นคง

➔ การฝึกศึกษาและอบรมทางทหารระหว่างประเทศ (International Military Education and Training : IMET) เป็นส่วนสำคัญของความพยายามความช่วยเหลือด้านความมั่นคงของสหรัฐฯ โดยส่งเสริมเสถียรภาพและความสามารถในการป้องกันระดับภูมิภาคผ่านการฝึกอบรมและการศึกษาทางทหารอย่างมืออาชีพ

➔ ปฏิบัติการรักษาสันติภาพ (Peacekeeping Operations : PKO) สนับสนุนความพยายามระหว่างประเทศเพื่อสร้างเสถียรภาพแบบพหุภาคี รวมถึงภารกิจที่ไม่ได้รับเงินสนับสนุนจากสหประชาชาติ ซึ่งมีสาระสำคัญอยู่ที่การวางกำลังที่เป็นกลางระหว่างคู่กรณีเพื่อยุติการนองเลือด และสร้างเขตกันชนเพื่อป้องกันการขยายตัว

การทูตทางทหารและการสนับสนุนทางทหาร แสดงให้เห็นว่ากองทัพไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือทำสงครามเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือในการรักษาสันติภาพและการลดระดับความขัดแย้งอีกด้วย การสร้างความ

สัมพันธ์ระหว่างกองทัพ การฝึกอบรมร่วม และการให้ความช่วยเหลือด้านความมั่นคงช่วยสร้างความไว้วางใจ ลดความเข้าใจผิด และสร้างความร่วมมือที่จำเป็นต่อการจัดการความขัดแย้ง

◆ กรณีศึกษา: สงครามบอสเนีย (๑๙๙๒-๑๙๙๕) และบทบาทของนาโต้

นาโต้ปฏิบัติการตอบสนองวิกฤตในบอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา นับว่าเป็นครั้งแรกของการใช้กำลังขนาดใหญ่ของนาโต้ทั้งเพื่อการทหารและการสร้างสันติภาพ ด้วยปฏิบัติการบังคับใช้เขตห้ามบิน การสนับสนุนทางอากาศอย่างใกล้ชิด และการโจมตีทางอากาศเพื่อป้องกันเขตปลอดภัยที่สหประชาชาติกำหนด หลังการลงนามในข้อตกลงสันติภาพ Dayton ในปี ๑๙๙๕ นาโต้ส่งกองกำลังแทรกแซงเพื่อสันติภาพ (IFOR) ซึ่งต่อมาคือ กองกำลังรักษาเสถียรภาพ (SFOR) เพื่อดำเนินการตามข้อตกลง รักษาสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย และสนับสนุนการสร้างความเข้มแข็งภาคพลเรือนและการเมือง การกิจของ SFOR รวมถึงการลาดตระเวน การเก็บและทำลายอาวุธที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน การสนับสนุนการปฏิรูปการระบบทหาร และการช่วยเหลือส่งกลับผู้ลี้ภัยและผู้พลัดถิ่น นาโต้ตั้งกองบัญชาการในซาราเยโวไว้เป็นที่ปรึกษาและช่วยเหลือบอสเนียในการพัฒนาและการปฏิรูปกองทัพ

ปฏิบัติการรักษาสันติภาพ คือ การใช้กำลังทางทหารเพื่อวัตถุประสงค์ในการลดระดับความขัดแย้งและการสร้างสันติภาพ บทบาทของกองกำลังที่เป็นกลางในการแยกคู่กรณีและการบังคับใช้ข้อตกลงหยุดยิงสำคัญมากในการสร้างพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาการเมืองภายในและวิกฤตด้านมนุษยธรรม ความสำเร็จขึ้นอยู่กับ การสนับสนุนจากนานาชาติที่แข็งแกร่งและอำนวยการขององค์การสหประชาชาติที่ชัดเจน

◆ กรณีศึกษา: สันติภาพในไอร์แลนด์เหนือ (การเจรจาและการแบ่งอำนาจ : structural change model)

ข้อตกลง Good Friday หรือ Belfast Agreement เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๑๙๙๘ ได้ยุติความขัดแย้งในไอร์แลนด์เหนือ หรือ The Troubles

ที่ยาวนานถึง ๓๐ ปี ลงได้ ปัญหานี้โยงยัดกับประวัติศาสตร์การแบ่งแยก
ทางการเมืองและศาสนาที่ยาวนาน ระหว่างกลุ่มชาตินิยมคาทอลิกที่เห็นว่า
ถูกเลือกปฏิบัติและต้องการรวมชาติกับไอร์แลนด์ กับกลุ่มสหภาพโปรเตสแตนต์
ที่ต้องการคงสถานะไอร์แลนด์เหนืออยู่ในสหราชอาณาจักร

เส้นทางสู่สันติภาพในช่วงทศวรรษ ๑๙๙๐ มีความซับซ้อนและ
เป็นนวัตกรรม มีทั้งการประชุมลับ การทูตแบบ Shuttle และการลง
ประชามติ ประธานาธิบดี Bill Clinton แต่งตั้งวุฒิสมาชิก George Mitchell
ให้เป็นที่ปรึกษาพิเศษด้านความริเริ่มในไอร์แลนด์ โดดเด่นมากในฐานะ
“ผู้ไกล่เกลี่ยที่ซื่อตรง” ข้อตกลง Good Friday ได้จัดตั้งรัฐบาลที่จัดสรร
อำนาจระหว่างกลุ่ม สร้างความสัมพันธ์ใหม่ให้ไอร์แลนด์กับสหราชอาณาจักร
รวมทั้งมีข้อกำหนดในการปลดอาวุธ การปฏิรูปตำรวจ และการคุ้มครอง
สิทธิมนุษยชน แม้บรรลุสันติภาพข้อตกลงแล้ว แต่การปรองดองยังต้องใช้
เวลาอีกนาน โดยที่พิพจน์ท์ ห้องสมุด และกลุ่มชุมชนยังคงทำงานเพื่อ
รักษาความทรงจำ ส่งเสริมความเข้าใจ และสร้างสะพานเชื่อมเพื่อไปสู่
อนาคต

กระบวนการสันติภาพไอร์แลนด์เหนือ เป็นการลดความขัดแย้ง
และการปรองดองที่ประสบความสำเร็จผ่านการเจรจาที่ครอบคลุม มีการ
กระจายและจัดสรรอำนาจระหว่างกลุ่ม และการสนับสนุนจากนานาชาติ
เป็นเครื่องพิสูจน์ว่าแม้ในความขัดแย้งที่ฝังรากลึกและยาวนาน การแก้ไข
ปัญหาที่เป็นไปได้เมื่อมีความมุ่งมั่นทางการเมืองและกลไกที่เหมาะสม

การปรองดองและการสร้างสันติภาพหลังความขัดแย้ง กลยุทธ์ในการสร้างสันติภาพและการปรองดอง

การสร้างสันติภาพมีเป้าหมายเพื่อสร้างสันติภาพที่ยั่งยืนโดยการ
แก้ไขปัญหาลึกในสังคม รวมถึงรากเหง้าของความขัดแย้ง อาทิ การกระจาย
กรรมสิทธิ์ที่ดินที่ไม่เท่าเทียม การขาดการเป็นตัวแทนทางการเมือง หรือ

ความยากจน สันติภาพที่มั่นคงต้องถูกสร้างขึ้นบนรากฐานทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่แข็งแกร่ง รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและระหว่างกลุ่ม

การปรองดอง (reconciliation) เป็นหัวใจของการสร้างสันติภาพที่ประสบความสำเร็จ และต้องให้คู่กรณีในความขัดแย้งยอมรับความรับผิดชอบและความผิดของตนเองโดยสมัครใจ แม้ฝ่ายหนึ่งจะผิดมากกว่าอีกฝ่าย แต่ในความขัดแย้งที่ยืดเยื้อซึ่งต้องมีการสร้างสันติภาพ คู่กรณีมักมีส่วนร่วมอยู่ในปัญหาบางส่วน สิ่งที่เกิดขึ้นในอดีตต้องถูกเปิดเผยและให้อภัย พร้อมทั้งส่งเสริมการเยียวยาและหลักนิติธรรม กลยุทธ์การปรองดองรวมถึงการมีกลไกทำความจริงให้ปรากฏ อาทิ คณะกรรมการค้นหาข้อเท็จจริง ศาลอาชญากรรม สงคราม เพื่อตอบสนองต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนในอดีต

ความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (restorative justice) มุ่งเน้นการสร้างความสัมพันธ์ใหม่ระหว่างเหยื่อและผู้กระทำ มีความสำคัญกว่าความยุติธรรมเชิงลงโทษแบบตะวันตก ซึ่งมักมองข้ามความต้องการของเหยื่อ และซ้ำเติมความบอบช้ำ กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ที่อิงชุมชนช่วยนำไปสู่สันติภาพที่ยั่งยืนได้

มิติส่วนบุคคลในการสร้างสันติภาพเกี่ยวกับการเยียวยาเหยื่อจากเหตุการณ์ที่กระทบกระเทือนจิตใจ อาทิ ภัยคุกคามหรืออันตรายต่อครอบครัว เพื่อนบ้าน หรือชุมชน การส่งเสริมการเยียวยาผ่านการเล่าเรื่อง พิธีการ หรืออนุสรณ์สถาน ครอบครัวที่เข้มแข็งสำคัญมากต่อกระบวนการเยียวยาหนึ่ง การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลมีข้อจำกัดเมื่อมีเหยื่อจำนวนมาก ซึ่งหากไม่ได้รับการดูแลที่เพียงพอ เหยื่อความรุนแรงในอดีตก็เสี่ยงที่จะกลายเป็นผู้กระทำความรุนแรงในอนาคตเสียเอง กลายเป็นวงจรความรุนแรงต่อไป

การสร้างสันติภาพเป็นกระบวนการที่ยาวนานและซ้ำ กินเวลาหลายปีหรือนับทศวรรษ การสร้างสันติภาพและการปรองดองจึงเป็นสิ่ง

สำคัญในการเปลี่ยนผ่านจากความขัดแย้งไปสู่สันติภาพ การแก้ไขมูลฐานของความขัดแย้ง การสร้างสถาบันที่แข็งแกร่ง และการเยียวยาบาดแผลทางสังคมและจิตวิทยาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการป้องกันการกลับมาของความรุนแรงและสร้างสังคมที่ฟื้นตัวได้

กระบวนการและกลยุทธ์ในการสร้างสันติภาพหลังความขัดแย้ง

การสร้างสันติภาพในสังคมหลังความขัดแย้งเกี่ยวข้องกับชุดของกระบวนการและกลยุทธ์ที่ซับซ้อนซึ่งมีเป้าหมายเพื่อบรรลุสันติภาพที่ยั่งยืนและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม กระบวนการนี้ดำเนินไปผ่านกิจกรรมที่ต่อเนื่องกันหลายอย่าง เริ่มตั้งแต่การหยุดยิงและการตั้งถิ่นฐานใหม่ของผู้ลี้ภัย ไปจนถึงการฟื้นฟูเศรษฐกิจและการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

การควบคุมความรุนแรงและการสร้างความมั่นคง การสร้างสันติภาพเริ่มต้นเมื่อความขัดแย้งถูกควบคุม ได้มากพอที่จะดำเนินกิจกรรมทางสังคมตามปกติและสามารถฟื้นฟูได้ ความปลอดภัยทางกายภาพเป็น ข้อกังวลหลักเนื่องจากความรุนแรงหรือการข่มขู่ด้วยความรุนแรงอาจไม่ยุติลงทันทีหลังจากการตกลงเจรจา การลดกำลังทหารและกองกำลังติดอาวุธ และการสร้างเขตปลอดภัยเป็นขั้นตอนสำคัญเบื้องต้นในการสร้างเสถียรภาพในสถานการณ์ที่ผันผวน

มาตรการสร้างความไว้วางใจ การทำให้ความสัมพันธ์เป็นปกติได้ รับการสนับสนุนจากมาตรการสร้างความไว้วางใจและการยอมรับความมั่นคงร่วมกัน มาตรการเหล่านี้ช่วยบรรเทาความขัดแย้งภายในรัฐโดยการกำหนดบรรทัดฐานและความคาดหวังที่ชัดเจนระหว่างกลุ่มต่าง ๆ การสื่อสารปกติระหว่างอดีตคู่กรณีสามารถเพิ่มความไว้วางใจข้ามความแตกแยกทางชาติพันธุ์ได้

การเปลี่ยนผ่านทางการเมืองและการสร้างสถาบัน

การสร้างสันติภาพเป็นกระบวนการที่ต้องมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับมิติทางกายภาพ สังคม อารมณ์ และจิตวิญญาณของระบบความขัดแย้ง ต้องมีการมีส่วนร่วมทุกระดับหลากหลายมิติ ที่สำคัญ ความสำเร็จขึ้นอยู่กับความช่วยเหลือคู่กรณีให้ทิ้งอดีตแห่งความรุนแรงและความแปลกแยกไว้เบื้องหลัง เพื่อให้สันติภาพอยู่อย่างยั่งยืน กรณีศึกษาหลายกรณีแสดงให้เห็นถึงแนวทางที่มีประสิทธิภาพ ผ่านการแก้ปัญหาที่รากเหง้าของความขัดแย้ง การเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน และการมีส่วนร่วมจากทุกระดับของสังคม การลงทุนที่มุ่งการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการสร้างความไว้วางใจและการเยียวยา เป็นภาพรวมของการสร้างสันติภาพที่ยั่งยืน

การร่างรัฐธรรมนูญและจัดการเลือกตั้งทั่วไป เป็นขั้นตอนทางกฎหมายในการสร้างโครงสร้างทางการเมือง การเปลี่ยนผ่านอย่างสันติต้องมีรัฐบาลที่ทำงานได้ซึ่งเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย โดยมีข้อคาดหวังและกฎเกณฑ์ที่ยอมรับร่วมกันสำหรับพลวัตระหว่างกลุ่ม การแบ่งปันอำนาจ อาธิ ระบบสัดส่วน หรือโครงสร้างรัฐบาลกลาง สามารถบรรเทาความแตกแยกของกลุ่มและปกป้องสิทธิชนกลุ่มน้อยได้

การฟื้นฟูทางสังคม การบำบัด และการปรองดอง เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับกระบวนการสันติภาพ การฟื้นฟูทางสังคมจะช่วยสร้างความสามารถของกลุ่มชุมชนในการสร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนผ่านการมีส่วนร่วม และการสนทนาร่วมกัน การเปิดเผยความจริงและความรับผิดชอบต่อการกระทำในอดีตเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อป้องกันการละเมิดในอนาคต

การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาประชาสังคม เพราะสาธารณชนต้องการการรับประกันสิทธิทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมขั้นพื้นฐาน สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนต้องมีการติดตามอย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันการละเมิดในอนาคต

การพัฒนาเศรษฐกิจ ช่วงหลังสงครามต้องบรรเทาเงื่อนไขทางเศรษฐกิจและสังคมที่ไม่เป็นธรรม ซึ่งมักเป็นรากเหง้าของสงคราม การกระจายทรัพยากรอย่างเท่าเทียมเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจของคนยากจนและผู้ด้อยโอกาส

การเชื่อมโยงกระบวนการระยะสั้นกับระยะยาว ตารางเวลาต้องพิจารณาการเชื่อมโยงระหว่างการจัดการวิกฤตระยะสั้นและกลยุทธ์ระยะยาว สำหรับการสร้างชุมชนที่ยั่งยืน การตอบสนองฉุกเฉินระยะสั้นต้องตามด้วยการระดมทรัพยากร การฝึกอบรมอย่างมืออาชีพ และการฟื้นฟูการทำงานของฝ่ายบริหาร

บทบาทและการประสานงานของบุคคลที่สาม กิจกรรมการใกล้เคียงต่าง ๆ ตั้งแต่การป้องกันความรุนแรงจนถึงการฟื้นฟูสังคม ดำเนินการโดยบุคคลที่สามได้ การประสานงานระหว่างองค์กรต่าง ๆ อาทิ สหประชาชาติ องค์กรระดับภูมิภาค องค์กรพัฒนาเอกชน และประเทศผู้บริจาค เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อป้องกันการซ้ำซ้อนของการลงทุนและกิจกรรม

กรณีศึกษา ความสำเร็จในการสร้างสันติภาพและการปรองดองในระดับนานาชาติ

โครงการสันติภาพเชิงบวกในยูกันดา โครงการนี้มุ่งที่การยกระดับการเรียนรู้หนังสือในโรงเรียนในกรุงกัมปาลา โดยใช้แนวคิดสันติภาพเชิงบวก มีการปลูกต้นไม้ผลและผักเพื่อลดการขโมยของนักเรียนในสวนใกล้เคียง และจัดโครงการอาหารกลางวัน ที่นำไปสู่การเรียนรู้ที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญและสถิติการเข้าเรียนที่สูงขึ้น การจัดหาอุปกรณ์การศึกษาช่วยดึงดูดนักเรียนมากขึ้น และปรับปรุงความคิดสร้างสรรค์และการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ ในด้านการจัดการทุจริต ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการความโปร่งใสเพื่อตรวจสอบเงินทุนและสิ่งของบริจาค โครงการยังร่วมมือกับสถานีวิทยุท้องถิ่นเพื่อเผยแพร่ข่าวสาร และปรับปรุงข้อมูลเป็นภาษาท้องถิ่น ซึ่งช่วยให้การเผยแพร่ข้อมูลเป็นไปได้

อย่างรวดเร็วและเพิ่มการติดตามดูแลกิจกรรมโครงการ ผลลัพธ์ คือ มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นกว่าสองเท่าและระดับการรู้หนังสือดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญภายในเวลา ๒ ปี

โครงการ Peace 911 ในเมืองดาเวา ประเทศฟิลิปปินส์ โครงการนี้ตอบสนองต่อปัญหาการก่อความไม่สงบของคอมมิวนิสต์ในเขต Paquibato ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งรุนแรงนานกว่า ๔๐ ปี คณะกรรมการที่ปรึกษาด้านสันติภาพและการพัฒนาเมืองดาเวาได้ปรึกษาร่วมกับหมู่บ้านต่าง ๆ เพื่อรับฟังข้อกังวลของชุมชน ซึ่งพบว่าคนในท้องถิ่นหวาดหวั่นและหวาดกลัว โครงการได้จัดการฝึกอบรมการทำสวนในภาษาชนสำหรับผู้หญิง ซึ่งช่วยให้พวกเขาสามารถปลูกผักกาดและผักสำหรับครอบครัวและสร้างรายได้เล็กน้อยจากการขายผักให้เพื่อนบ้าน ผลลัพธ์คือภายในเก้าเดือน กองทัพประกาศว่า Paquibato ปลอดภัยจากการก่อความไม่สงบของคอมมิวนิสต์ ซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่ไม่ธรรมดา

การสร้างสันติภาพในบอสเนียและเฮอร์เซโกวีนา โครงการ “Building Long Lasting Peace in Bosnia and Herzegovina: Investment in the Future” ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนสร้างสันติภาพของเลขาธิการสหประชาชาติ มีเป้าหมายเพื่อเปลี่ยนแปลงมุมมองของเยาวชนเกี่ยวกับความขัดแย้งในอดีต ต่อต้านการแก้ไขประวัติศาสตร์ ส่งเสริมความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับสงคราม และแก้ไขการปฏิเสธการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์

สรุปและข้อเสนอแนะ

การสังเคราะห์จากการวิเคราะห์

ภูมิทัศน์ความมั่นคงระหว่างประเทศในปัจจุบันเป็นสเปกตรัมที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ซึ่งความเข้าใจแบบดั้งเดิมเกี่ยวกับสงครามและสันติภาพไม่เพียงพออีกต่อไป ความขัดแย้งในพื้นที่สีเทา สงครามแบบไม่ปกติ และสงครามลูกผสมได้กลายเป็นรูปแบบที่โดดเด่นในการบรรลุ

วัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์โดยไม่ต้องทำสงครามเต็มรูปแบบ โดยอาศัย ความคลุมเครือและการปฏิเสธความรับผิดชอบ

ประสิทธิภาพของการป้องปรามแบบดั้งเดิมถูกท้าทายในบริบท เหล่านี้ ซึ่งต้องใช้การปรับตัวของกลยุทธ์ รวมถึงการทูตเชิงบีบบังคับและ การใช้กำลังทางทหารแบบจำกัด การทูตเชิงบีบบังคับทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อม ที่สำคัญระหว่างการทูตบริสุทธิ์และการใช้กำลังทางทหาร โดยพยายาม บังคับให้คู่กรณีเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผ่านการข่มขู่ที่น่าเชื่อถือและมาตรการ การที่ต่ำกว่าสงคราม

การลดระดับความขัดแย้งและการสร้างสันติภาพที่ยั่งยืนต้องอาศัย แนวทางที่ครอบคลุม ซึ่งรวมการทูตเชิงป้องกัน การไกล่เกลี่ย มาตรการ สร้างความไว้วางใจ และปฏิบัติการสร้างสันติภาพหลังความขัดแย้ง ความสำเร็จ ขึ้นอยู่กับความสามารถในการจัดการพลวัตการขยายตัวที่ซับซ้อน การรับรู้ ถึงภาวะชะงักงัน ที่เจ็บปวดซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญ และการแก้ไขรากเหง้า ของความขัดแย้งอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นความพยายามระยะยาวที่ต้องใช้ความ มุ่งมั่นและการมีส่วนร่วมจากทุกระดับของสังคม

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการวิเคราะห์สเปกตรัมความขัดแย้งระหว่างประเทศที่ซับซ้อนนี้ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อไปนี้จะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการรักษาความ มั่นคงระหว่างประเทศ ได้แก่

พัฒนาแนวคิดความขัดแย้งแบบองค์รวม รัฐควรนำแนวคิดความ ขัดแย้งที่ครอบคลุมมากขึ้น ซึ่งยอมรับความต่อเนื่องของสงครามและ สันติภาพ และเตรียมพร้อมสำหรับปฏิบัติการในพื้นที่สีเทา สงครามแบบ ไม่ปกติ และสงครามลูกผสม การเข้าใจว่าคู่กรณีสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ เชิงยุทธศาสตร์ได้โดยไม่ต้องทำสงคราม ที่เปิดเผยนั้นเป็นสิ่งสำคัญในการ พัฒนากลยุทธ์การตอบโต้ที่เหมาะสม

มีการบูรณาการเครื่องมือทางทหารและการทูต นโยบายต่างประเทศให้เน้นการประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่างเครื่องมือทางทหารและทางการทูต โดยที่การทูตต้องได้รับการสนับสนุนจากความแข็งแกร่งทางทหาร

บรรณานุกรม

Boulding, Elise. Building a Global Civic Culture: Education for an Interdependent World. Syracuse, NY: Syracuse University Press, 1990.

Clausewitz, Carl von. On War. Edited and translated by Michael Howard and Peter Paret. Princeton University Press, 1976.

Glasl, Friedrich. Confronting Conflict: A First-Aid Kit for Handling Conflict. Stroud, UK: Hawthorn Press, 1999.

Hart, B. H. Liddell. Strategy. New York: Meridian, 1991. Medea, Andra. Conflict Unraveled: A New Paradigm for De-/escalation, Mediation, and Managing the Art of Healthy Conflict. Amherst, MA: Humanity Press, 2011.

Caroline Case (1837). In International Law.

Vienna Convention on Diplomatic Relations, 1961. United Nations Treaty Series 500, no.7310.
